

ת"פ 30458/08/13 - מדינת ישראל נגד מחמד זרו

בית משפט השלום בירושלים

10 פברואר 2014

ת"פ 30458-08-13 מדינת ישראל נ' זרו

בפני כב' השופטת דנה כהן-לקח
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מחמד זרו

הנאשם

גזר-דין

רקע

1. ביום 19.8.2013 הורשע הנאשם, בהתאם להודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 334 בנסיבות הקבועות בסעיף 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק).

בהתאם לעובדות כתב-האישום, הנאשם עבד בעת הרלוונטית בחנות לממכר דגים בשוק מחנה יהודה בירושלים, והמתלונן עבד בחברה לשיווק דגים לחנויות. ביום 14.8.2013, בסמוך לשעה 06:30, הגיע המתלונן לחנות הדגים במסגרת עבודתו, על-מנת לפרוק סחורה. באותן נסיבות, החל ויכוח בין הנאשם למתלונן, במהלכו אחזו הנאשם והמתלונן האחד בחולצתו של השני. בשלב מסוים, נטל הנאשם סכין, הניפה לאחור, חתך את המתלונן בשורש כף ידו הימנית ודקר את המתלונן בבטנו. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמו למתלונן חתך בשורש כף ידו הימנית וחתך באורך של חמישה סנטימטר ובעומק של שלושה סנטימטר בבטנו השמאלית התחתונה. המתלונן פונה באמצעות אמבולנס שהוזמן למקום, ובהמשך נזקק לטיפול רפואי ולתפרים שנעשו תחת הרדמה מקומית.

2. בהתאם להסדר הטיעון בין הצדדים, הנאשם שוחרר למעצר בית מלא (מ"ת 30465-08-13 - החלטה מיום 19.8.2013). כמו כן, הנאשם הודה בעובדות כתב-האישום כפי שהוא, והורשע. בהתאם להסכמת הצדדים, הנאשם הופנה באותו היום (19.8.2013) להכנת תסקיר שירות מבחן טרם הטיעונים לעונש, תוך שהמאשימה ציינה לפרוטוקול כי עמדתה העונשית היא למאסר בפועל. בנוסף, לבקשת הסנגור הופנה הנאשם להכנת חוות-דעת של הממונה על עבודות השירות. יוער כי בהחלטתי מאותו היום (19.8.2013), ציינתי במפורש כי אין בהפניית הנאשם לממונה על עבודות שירות כדי לחוות עמדה כלשהיא לעניין העונש, והדברים אף הובהרו בעל-פה באולם הדיונים.

תסקיר שירות המבחן הוגש לעיוני. במועד הטיעונים לעונש (9.1.2014) התברר כי הנאשם לא זומן כלל

לממונה על עבודות שירות, והסנגור לא פנה בעניין זה לבית-המשפט. בירור במערכת נט המשפט העלה כי ככל הנראה, הסיבה להעדר זימון הנאשם היתה כי החלטתי על הגשת חוות-דעת ממונה לא הומצאה לממונה. מכל מקום, נוכח המסקנה אליה באתי לפיה יש להטיל מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, לא ראיתי לשוב ולהפנות את הנאשם לממונה על עבודות השירות בתום שמיעת טיעוני הצדדים לעונש.

תסקיר שירות המבחן

3. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם הינו רווק, בן 25, בן למשפחה בת 12 נפשות המתגוררת במחנה הפליטים שועפט. עד למעצרו בגין ההליך שבכותרת, עבד הנאשם במשך 8 שנים רצופות בחנות הדגים בה התרחש האירוע נשוא כתב-האישום בשוק מחנה יהודה בירושלים. התרשמות שירות המבחן היא כי לנאשם מערכת ערכים נורמטיבית בבסיסה. הוא בעל כוחות ויכולות תפקוד חיוניים, וכן רצון ושאיפות לניהול אורח חיים תקין, אשר באו לידי ביטוי בהשקעת עיקר מאמציו בעבודה, תוך דאגה לפרנסתו ולפרנסת בני משפחתו. שירות המבחן לא התרשם כי קיימים ערכים ודפוסי התנהגות בעייתיים ואלימים מגובשים אצל הנאשם. יחד עם זאת, ההתרשמות היא כי במצבים בהם הנאשם חש פגוע או מאוים, הוא יכול לפעול מתוך אימפולסיביות, ללא יכולת להפעלת שיקול דעת ולחשיבה על השלכות מעשיו, כפי שבא לידי ביטוי באירוע הנדון.

אשר לעבירה - הנאשם קיבל על עצמו אחריות חלקית וכן הביע צער וחרטה כנים. התרשמות שירות המבחן היא כי יחסו של הנאשם לעבירה הינו אמביוולנטי. מחד גיסא, הנאשם מבין את חומרת מעשיו והשלכותיהם. מאידך גיסא הנאשם טוען כי התקשה לעמוד בפני מעשי ההתגרות והפרובוקציה של המתלונן ונגרר להתנהג באופן חריג להתנהלותו השקטה בדרך-כלל. עוד ציין שירות המבחן כי לדברי הנאשם, מתנהלים הליכי סולחה בין משפחתו למשפחת המתלונן, במסגרתם הועבר למתלונן סכום של 25,000 ₪ כפיצויים.

אשר להמלצה - שירות המבחן מודע לחומרת העבירה ותוצאותיה. לצד זאת, ציין שירות המבחן את גילו הצעיר יחסית של הנאשם; העדר עבר פלילי; העובדה שהנאשם מנהל בדרך כלל אורח חיים נורמטיבי, ללא כל מעורבות שולית או פלילית; מעצרו של הנאשם מאחורי סורג ובריח אשר היווה עבורו התנסות קשה ומזעזעת; ובהמשך - שהייתו הממושכת של הנאשם בתנאי מעצר בית מלא המונעים ממנו את היכולת לעבוד ובכך פוגעים בצורה קשה בפרנסתו ובפרנסת בני משפחתו ולהשפעה החזקה והאפקטיבית של הדבר עליו. בהתחשב בכל אלה, ונוכח ההערכה כי שליחת הנאשם למאסר בפועל בין כתלי הכלא תוביל להשלכות קשות ופוגעות הן בנאשם והן בבני משפחתו, המליץ שירות המבחן להימנע מכך. שירות המבחן המליץ כי אם יראה בית-המשפט להטיל על הנאשם עונש מוחשי של מאסר בפועל, ייעשה הדבר בדרך של עבודות שירות. זאת, לצד הטלת מאסר מותנה.

טיעוני הצדדים לעונש

4. בא-כוח המאשימה עמד בטיעונו על חומרת מעשיו של הנאשם ועל הפוטנציאל הממשי לסכנת חיים במקרה דנן. לטענת בא-כוח המאשימה, מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין 8 ל- 24 חודשי מאסר בפועל. נוכח הנסיבות לקולא, עתר בא-כוח המאשימה לעונש ברף התחתון של המתחם הנטען והפנה בעניין זה לאסמכתאות מהפסיקה.

5. מנגד, בא-כוח הנאשם עמד על נסיבות ביצוע העבירה וכן על מכלול הנסיבות לקולא בעניין הנאשם ובהן הודאתו, החיסכון בזמן שיפוטי, גילו הצעיר, העדר עבר פלילי וכן הסכם הסולחה שנערך בין משפחת הנאשם למשפחת המתלונן, במסגרתו לפי הנתען פוצה המתלונן בסכום של 25,000 ₪. בהתחשב בכל אלה, וכן בשים לב לפסיקה אליה הפנה, עתר הסנגור לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי על דרך של עבודות שירות וכן מאסר על תנאי.

מתחם העונש ההולם

6. על-פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את המתחם האמור בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה.

7. **הערכים החברתיים שנפגעו** בגין העבירה אשר בביצועה הורשע הנאשם עניינם בהגנה על שלמות הגוף והחיים, על שלום הציבור ובטחונו וכן על תחושת הביטחון האישי. ההלכה הפסוקה עמדה שוב ושוב על חומרת התופעה של פתרון מחלוקות באמצעים אלימים, במיוחד כאשר הדבר נעשה באמצעות שימוש בנשק קר כדוגמת סכין. נפסק לא פעם כי מדובר בנגע רע שיש לבערו מן היסוד, על-ידי הטלת ענישה מרתיעה.

8. בחינת **נסיבות ביצוע העבירה** מעלה כי מדובר באירוע חמור, שרק במזל לא נגמר בתוצאה פטאלית. הרקע לביצוע העבירה טמון בויכוח שהתפתח בין הנאשם למתלונן תוך כדי עבודתם בשוק מחנה יהודה. שני הצדדים אחזו זה בחולצתו של זה. בשלב מסוים, נטל הנאשם סכין, הניפה לאחור ופצע באמצעותה את המתלונן. הנזק שנגרם למתלונן כתוצאה ממעשיו של הנאשם הינו חתך בשורש כף ידו וחתך בבטנו השמאלית התחתונה, תוך היזקקות לפינוי באמבולנס ולקבלת טיפול רפואי שכלל תפרים בהרדמה מקומית. העובדה כי מדובר בשתי דקירות; מיקום הדקירות (שורש כף היד והבטן התחתונה המהווים אזורים רגישים בגוף האדם); מהות הדקירה בבטן התחתונה (חתך באורך של 5 ס"מ ובעומק של 3 ס"מ); והצורך של המתלונן בקבלת טיפול רפואי - כל אלה מלמדים כי עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים היתה משמעותית. עסקין בויכוח מילולי שהתדרדר לתקיפה באמצעות סכין תוך גרימת חבלות גופניות ממשיות למתלונן, ושהיה עלול בקלות להסתיים בתוצאה של קיפוח חיי אדם. לצד כל אלה, חשוב להדגיש כי כפי הנראה, לא היה מדובר באירוע מתוכנן, אלא באירוע ספונטאני, פרי התפרצות זעם רגעית. זאת ועוד; אין טענה כי הנאשם החזיק בסכין שלא כדין או הצטייד בה מבעוד מועד (ככל הנראה, מדובר בסכין שהיתה במקום בשים לב לכך שמדובר בחנות לממכר דגים בשוק).

בהמשך לדברים האמורים, ולמען בהירות הדברים, אני רואה להוסיף הערה: למקרא תסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם סיפר לקצין המבחן שהמתלונן פגע בכבודו ובכבוד בנות משפחתו כאשר קילל אותם תוך שימוש במילות גנאי קשות וגסות; הרוחות התלהטו; הנאשם והמתלונן אחזו אחד בצווארו של האחר; הנאשם חש שהוא נחנק ושהוא חייב להגן על עצמו, ואז הדף את המתלונן באמצעות סכין שהיתה מונחת לידו. למען הסר ספק, אני רואה לציין כי תיאורים אלה אינם נכללים בעובדות כתב-האישום בהן הודה הנאשם, והם לא הוכחו לפניי בהתאם להסדר הסטטוטורי הקבוע בסעיף 40 לחוק העונשין. מכל מקום, אף אם אניח לטובת הנאשם כי במסגרת הויכוח הנזכר בכתב-האישום ואשר קדם למעשי האלימות, המתלונן קילל והעליב את הנאשם ואת בנות משפחתו וזאת במישור נסיבות ביצוע העבירה (ראו: סעיף 40ט(7) סיפא לחוק העונשין), הרי אין בכך כדי להצדיק את השימוש בסכין ואת הדקירות בגופו של

המתלונן. זאת ועוד; אני רואה להדגיש כי טענת הנאשם המופיעה בתסקיר שירות המבחן לפיה הוא "חש שהוא נחנק וחייב להגן על עצמו", לא הוכחה לפני כלל. על-פני הדברים, טענה זו אינה עולה בקנה אחד עם ההודאה בעובדות כתב-האישום. נראה כי עקב כך, הסנגור נמנע - ובצדק - מלהעלות טענה זו במסגרת טיעונו לעונש (ראו: ע"פ 1234/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-8 (22.5.08), שם נקבע כי אין לקבל כחלק מהטיעון לעונש, טענות שבעובדה החותרות כנגד ההרשעה המוסכמת, כגון טענת הגנה עצמית).

9. **אשר למדיניות הענישה הנוהגת** - בחינת הפסיקה מעלה כי בגין העבירה אשר בביצועה הורשע הנאשם (עבירת פציעה בנסיבות מחמירות תוך שימוש בנשק קר כדוגמת סכין וגרימת חבלות גופניות שהצריכו קבלת טיפול רפואי) נוהגים בתי-המשפט להטיל עונשי מאסר בפועל. משך המאסר בפועל משתנה בהתאם לנסיבות ביצוע המעשים, הנזק שנגרם, וכן נסיבותיו האישיות של העבריין. בדרך כלל, אופן ריצוי עונשי המאסר בפועל הוא מאחורי סורג ובריא (אם כי ניתן לאתר גם מקרים שאינם מעידים על הכלל, בהם נגזר מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות). פסיקה נוהגת זו, מתיישבת עם קביעתו הנורמטיבית של בית-המשפט העליון בזו הלשון:

"...קיים אינטרס ציבורי מובהק וחד משמעי בהרתעת היחיד והרתעת הרבים מפני נקיטה בדרך של כוח ואלימות ליישוב מחלוקות וסכסוכים תוך שימוש בנשק קר. המסר שצריך לצאת מבית משפט זה הוא שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם שימוש בסכין לשם פתרון מחלוקות וסכסוכים. יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו. יש להלחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. זהו נגע רע שיש לבערו מן היסוד. לפיכך, שעה שנגע האלימות והפרת החוק פושה בחברתנו מן הראוי שידע כל איש ותדע כל אישה כי אם יבחרו בדרך האלימות ייטו בתי המשפט להשית עליהם עונשי מאסר מאחורי סורג ובריא".

(דברי כב' השופט דנציגר בע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן, פסקה 21 (10.11.2009); ההדגשות אינן במקור).

10. בהתחשב בעקרון ההלימה כעקרון מנחה בענישה; בהתחשב בערכים שנפגעו ובעוצמת הפגיעה בהם; בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה (לרבות העדר תכנון מוקדם והעדר הצטיידות בסכין מראש; חלקו של המתלונן באירוע כעולה מכתב-האישום; השימוש בסכין, מספר הדקירות, מיקומן ומהותן; והנזק שנגרם למתלונן); וכן בשים לב למדיניות הענישה הנוהגת; אני סבורה כי **מתחם העונש ההולם נע ממספר בודד של חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל**.

העונש המתאים

11. בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין, יש לבחון את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה על-מנת לקבוע את העונש המתאים לנאשם.

מחד גיסא, ניצבות מכלול הנסיבות לקולא: הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, בסמוך לאחר העמדתו לדין. הוא הביע צער וחרטה כנים על מעשיו ותוצאותיהם. הנאשם בחור צעיר יחסית (כבן 25), נעדר עבר פלילי, וזו היא לו

מעורבותו הראשונה והיחידה בפלילים. עד המעשים בגינם הורשע, ניהל הנאשם אורח חיים נורמטיבי ותקין, עמל למען פרנסת בני משפחתו וגילה יציבות תעסוקתית כאשר עבד באותה חנות בשוק מחנה יהודה במשך 8 שנים ברציפות. המעשה - החמור - בגינו הורשע הנאשם, חריג באורחות חייו. נראה כי הוא היווה מעידה חד-פעמית שהתבצעה בלהט הרגע באמצעות סכין שהיתה במקום, ולא מתוך הפעלת שיקול-דעת מחושב, תכנון או הכנה מוקדמים. אמת, עובדה זו אינה מאיינת את החומרה היתרה הגלומה בעצם השימוש בסכין ופציעת גופו של אדם אחר באמצעותו. עם זאת, התסקיר עומד על כך שמעצרו של הנאשם וההליך הפלילי נגדו, היוו עבירו התנסות קשה ומזעזעת שיש בה כדי להציב גבולות ממשיים עבור הנאשם. בנוסף לכל אלה, ראיתי להתחשב בשני נתונים נוספים: ראשית, הנאשם מצוי במעצר בית מלא מזה כשישה חודשים (מיום 14.8.2013), במהלכם הוא אינו עובד ואינו מתפרנס. מתסקיר שירות המבחן עולה כי מדובר בפגיעה ממשית בנאשם בהיותו מפרנס את משפחתו. שנית, נטען לפניי כי בין משפחת הנאשם למשפחת המתלונן נערך הסכם סולחה, במסגרתו שולם למתלונן פיצוי בסך 25,000 ₪. מדובר בשיקול במלאכת גזירת הדין כעולה מסעיף 40א(5) לחוק העונשין, אף כי אין הוא מהווה את חזות הכל (ראו גם: דברי כב' השופט רובינשטיין בע"פ 3317/13 אל אעסם נ' מדינת ישראל, פסקה י' (18.7.2013) לעניין מעמדו של הסכם סולחה בשיטתנו המשפטית).

אל מול כל אלה, עומדת חומרת המעשים כפי שהובהרה לעיל, וכן הצורך להרתיע את היחיד ואת הרבים מפני הישנות המעשים. המסר העונשי חייב להיות ברור ולפיו העושה שימוש בסכין ודוקר את חברו כחלק מנקיטה בכוח ובאלימות ליישוב מחלוקות, עלול למצוא עצמו מאחורי סורג ובריח. לא בכדי נקבע בהלכה הפסוקה כי בסוג העבירות בהן עסקינן, ראוי ברגיל ליתן את הבכורה לשיקולי הלימה, הרתעה והגנה על הציבור (ראו והשוו: ע"פ 4383/07 אבו פנה נ' מדינת ישראל (25.9.2007)).

12. באיזון בין מכלול השיקולים, אני סבורה כי העונש ההולם בנסיבות המקרה הוא מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח. לא נעלם מעיניי כי שירות המבחן המליץ על עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. עם זאת, המדובר בהמלצה שאינה מחייבת את בית-המשפט. בעוד שירות המבחן מציב לנגד עיניו באופן מרכזי את שיקולי השיקום, הרי בית-המשפט מאזן בין מכלול שיקולי הענישה החלים על העניין, לרבות הלימה, גמול והרתעה. שיקולים אלה אינם מאפשרים להסתפק בנסיבות המקרה בריצוי המאסר בפועל בדרך של עבודות שירות. אוסיף כי הערכת קצין המבחן לפיה לשליחת הנאשם למאסר בתוך כותלי הכלא יהיו השלכות קשות ופוגעות כלפי הנאשם ובני משפחתו, הועלתה בתסקיר באורח כללי. נראה כי אין בה כדי להבחין בין הנאשם לבין נאשמים אחרים חסרי עבר פלילי, הנשלחים בגין הרשתם לריצוי עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח. עם זאת, במסגרת קביעת משך המאסר בפועל שיושת על הנאשם, ראיתי ליתן משקל מהותי לנסיבות לקולא. יודגש כי אלמלא מכלול הנסיבות לקולא עליהן עמדתי בפסקה 11 לעיל, ובהן ההודאה בהזדמנות הראשונה, העדרו של עבר פלילי ומשך מעצר הבית המלא בו שוהה הנאשם, היה העונש שנגזר חמור הרבה יותר. כמו-כן, יוטל על הנאשם עונש מאסר מותנה הצופה פני עתיד. יוער כי נוכח הסכם הסולחה וסכום הפיצוי שנטען כי שולם למתלונן במסגרתו, נמנעתי מלהשית על הנאשם קנס או פיצוי כספיים (אף המאשימה לא עתרה לכך בטיעוניה).

סוף דבר

13. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. 6 חודשי מאסר בפועל ויום, בניכוי ימי המעצר. הנאשם יתייצב לריצוי עונשו ביום א' 16.02.2014 עד שעה 10:00 במגרש הרוסים בירושלים.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים למשך שנתיים מיום שחרורו ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור כל עבירת אלימות מסוג עוון.

ג. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך שנתיים מיום שחרורו ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע.

המזכירות תמציא העתק של גזר-הדין לידי שירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום ט' אדר א' תשע"ד, 09/02/2014 במעמד הנוכחים.